

Bruxelles, 14. prosinca 2016.
(OR. en)

15530/16

CORLX 487
CFSP/PESC 1016
RELEX 1067
COARM 224
FIN 868
CONUN 222
COTER 133

NAPOMENA O TOČKI „I”

Od:	Radna skupina savjetnika za vanjske odnose
Za:	Odbor stalnih predstavnika (dio 2.)
Br. preth. dok.:	10254/15
Predmet:	Mjere ograničavanja (sankcije) – ažuriranje najboljih praksa EU-a za učinkovitu provedbu mjera ograničavanja

1. Odbor stalnih predstavnika (COREPER) 29. lipnja 2015. primio je na znanje ažuriranje dokumenta o najboljim praksama EU-a (dok. 10254/15), koji se redovito revidira.
2. Radna skupina savjetnika za vanjske odnose u sastavu „Sankcije” postigla je 9. prosinca 2016. dogovor o uključivanju novih elemenata u dokument o najboljim praksama EU-a u okviru stavaka 9.a i 9.b.
3. S obzirom na prethodno navedeno COREPER se poziva da primi na znanje najnoviju verziju ažuriranog dokumenta o najboljim praksama EU-a, kako je navedena u Prilogu.

Najbolje prakse EU-a
za učinkovitu provedbu mjera ograničavanja

	<u>Stranica</u>
<u>Uvod</u>	3
<u>A. Imenovanje i identifikacija osoba i subjekata podložnih mjerama ograničavanja</u>	4
I. Identifikacija ciljanih osoba ili subjekata	4
II. Žalbe vezane uz slučajeve pogrešnog identiteta	5
III. Uklanjanje s popisa	9
<u>B. Financijske mjere ograničavanja</u>	11
I. Zakonodavni okvir	11
II. Administrativno i sudsko zamrzavanje, zapljena i oduzimanje	12
III. Opseg financijskih mjera ograničavanja	13
IV. Uloga gospodarskih subjekata i građana	15
V. Upotreba informacija od strane nadležnih tijela	16
VI. Sredstva	17
VII. Gospodarski resursi	20
VIII. Vlasništvo i kontrola	22
IX. Ciljani pravni subjekti	26
X. Izuzeća	26
XI. Smjernice pri razmatranju zahtjeva za izuzećem	28
<u>C. Zabrane pružanja dobara</u>	31
<u>D. Koordinacija i suradnja</u>	31

Uvod

1. Vijeće je 8. prosinca 2003. usvojilo Smjernice o provedbi i evaluaciji mjera ograničavanja u sklopu ZVSP-a¹ (dalje u tekstu „Smjernice”). Preporuka tih smjernica bila je da se određeno tijelo Vijeća posveti nadziranju i praćenju takvih mjera ograničavanja. Tako je, 26. veljače 2004., COREPER dodijelio zadatak Radnoj skupini savjetnika za vanjske odnose da, uz svoje redovite zadatke, provodi praćenje i ocjenu mjera ograničavanja EU-a, te se redovito sastaje u posebnom sastavu "Sankcije", koji će po potrebi biti ojačan stručnjacima iz glavnih gradova. Zadaci tog sastava uključuju izradu najbolje prakse za provedbu mjera ograničavanja među državama članicama .
2. Taj bi se dokument trebao stalno revidirati, osobito s ciljem dodavanja najbolje prakse za provedbu mjera ograničavanja.
3. Najbolje prakse trebaju se smatrati neiscrpnim popisom općih *preporuka* za učinkovitu provedbu mjera ograničavanja u skladu s važećim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom. One nisu pravno obvezujuće i ne bi se trebale tumačiti kao preporuka za bilo koju aktivnost koja nije u skladu s važećim zakonodavstvom Unije ili nacionalnim zakonodavstvom, uključujući regulativu u vezi sa zaštitom podataka.
4. Svrha ovog dokumenta nije udvostručenje postojećeg posla, već utvrđivanje ključnih elemenata za provedbu sankcija, uzimajući u obzir
 - specifičnu situaciju u sklopu pravnog sustava Europske unije,
 - reviziju trenutnog stanja provedbe sankcija koju provodi RELEX / sastav za sankcije,
 - važnost naglašavanja određene, već postojeće, prakse koja održava trenutne prioritete država članica.

¹ Dokument Vijeća 15579/03, zadnja izmjena u dok. 11205/12.

U ovom se dokumentu pojam „iznimka” odnosi na upotrebu koja nije zabranjena uredbama, a pojam „izuzeće” odnosi se na upotrebu koja je zabranjena osim ako je odobri nadležno tijelo. U ovom se dokumentu riječi „trebati”, „morati” i „biti dužan” odnose na pravne obveze koje proizlaze iz uredbama EU-a ili drugog međunarodnog prava, prava Unije ili nacionalnog prava; riječ „trebati” odnosi se na najbolju praksu; a riječi „moći” ili „može” odnose se na preporuke koje mogu biti prikladne, ovisno o okolnostima i drugim relevantnim zakonima i postupcima.

A. Imenovanje i identifikacija osoba i subjekata podložnih mjerama ograničavanja

I. Identifikacija ciljanih osoba ili subjekata

5. Kako bi se poboljšala učinkovitost financijskih mjera ograničavanja i ograničavanja ulaska i kako bi se izbjegli nepotrebni problemi koje izazivaju homonimi ili gotovo identična imena (mogućnost „pogrešnog identiteta”), u trenutku identifikacije treba biti dostupno što je moguće više podataka za identifikaciju, a potom ih je potrebno objaviti u trenutku usvajanja mjere ograničavanja. Što se tiče fizičkih osoba, podaci bi trebali posebno uključivati prezime i ime (također na izvornom jeziku, ako je dostupno) s odgovarajućom transliteracijom kako su navedena u putnim ispravama ili transliterirana prema normama Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO), pseudonime, spol, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, adresu, broj osobne iskaznice ili putovnice. U svakom slučaju, transliteracija u skladu s normama ICAO-a trebala bi biti prisutna u svako doba i u svim jezičnim verzijama pravnog akta kojim se uvodi mjera ograničavanja. Što se tiče subjekata, podaci trebaju uključivati puni naziv, sjedište tvrtke, mjesto registracije ureda te datum i broj registracije.

6. Nakon imenovanja (fizičke ili pravne) osobe ili subjekta, potrebno je vršiti redovitu reviziju podataka za identifikaciju, kako bi ih dopunili i proširili, a trebali bi je vršiti svi koji mogu doprinijeti tom procesu. Treba postaviti postupke kojima će se osigurati redovita revizija, u kojoj trebaju sudjelovati svi koji mogu doprinijeti tom procesu, a osobito voditelji misija EU-a u dotičnoj trećoj zemlji, nadležna tijela i agencije država članica te financijske institucije. U pogledu mjera koje zahvaćaju strane režime, svako nadolazeće predsjedništvo može pozvati mjerodavne voditelje misija EU-a da revidiraju, a gdje je to moguće i izmijene i/ili dopune podatke za identifikaciju ciljanih osoba ili subjekata. Ažuriranje popisa s dodatnim podacima za identifikaciju usvaja se u skladu s temeljnim aktom.
7. Potrebno je uskladiti formate popisa ciljanih osoba ili subjekata i njihovih podataka za identifikaciju.

II. Žalbe vezane uz slučajeve pogrešnog identiteta

8. Ako podaci o ciljanoj osobi ili subjektu sadrže samo ime te osobe ili naziv subjekta, u praksi može doći do problema pri njihovom imenovanju jer može doći do velikog broja mogućih prepoznatih kandidata. Zbog toga je važno utvrditi dodatne podatke za identifikaciju. Međutim, čak i ako utvrdimo dodatne podatke za identifikaciju, ponekad je i dalje teško razlikovati ciljanu osobu ili subjekt od neciljane osobe ili subjekta. Ne možemo isključiti mogućnost kako će u određenim slučajevima sredstva neciljane osobe/subjekta biti zamrznuta, ili će osobi biti uskraćen ulazak na područje države članice EU-a jer joj podaci za identifikaciju odgovaraju onima ciljane osobe ili subjekta. Države članice i Komisija trebaju postaviti postupke kojima će osigurati dosljednost rezultata njihovih nalaza u odnosu na žalbe u vezi sa slučajevima navodnog pogrešnog identiteta. Države članice, Komisija, ESVD i Vijeće trebali bi surađivati kako bi opovrgnuli prepoznavanje do kojeg je došlo zbog nedostataka dostatnih podataka za identifikaciju.

9. U pravilu bi gospodarske subjekte trebalo savjetovati da ne ulaze u poslovni odnos s bilo kojom osobom ili subjektom koja se u potpunosti podudara s dostupnim podacima za identifikaciju osim ako je jasno da nije riječ o ciljanoj osobi ili subjektu. Države članice, Komisija, ESVD i Vijeće trebali bi razmjenjivati podatke ako su identificirali neciljanu osobu ili subjekt čiji se podaci za identifikaciju u potpunosti podudaraju s podacima za identifikaciju osobe ili subjekta na popisu. Poslovanje s ciljanom osobom ili subjektom ne može se opravdati ograničenom dostupnošću podataka za identifikaciju.
- 9.a. Međutim, isto je tako važno osigurati da fizičke osobe koje se u potpunosti podudaraju s dostupnim podacima za identifikaciju, ali koje tvrde da nisu ciljane osobe za koje vrijede mjere ograničavanja, ne budu lišene sredstava nužnih za njihove osnovne potrebe² za vrijeme obavljanja istraga opisanih u stavcima 10. i 16. u nastavku teksta. Drukčiji pristup doveo bi do toga da se prema osobama koje u konačnici mogu dokazati da se na njih ne odnose mjere ograničavanja ophodi strože nego prema osobama na koje se takve mjere doista odnose, do te mjere da bi ovi potonji mogli imati koristi od uobičajenih odstupanja kako bi zadovoljili svoje osnovne potrebe.
- 9.b. Takvim bi fizičkim osobama trebalo primjerice dopustiti otvaranje novog bankovnog računa, ali bi se odgovarajući gospodarski subjekti prema njihovim sredstvima na tom računu trebali preventivno odnositi kao prema zamrznutima tijekom provođenja daljnjih istraga (vidjeti stavke 10. i 16. u nastavku teksta) kako bi se utvrdilo je li ta fizička osoba ciljana. Tijekom tog prijelaznog razdoblja dotične fizičke osobe trebale bi biti u mogućnosti pribaviti odgovarajuća odobrenja nacionalnog nadležnog tijela. Međutim, ako se poslije ispostavi da one nisu ciljane osobe i da odobrenje nije potrebno, zamrzavanje imovine ukinut će se i više neće biti potrebna odobrenja. Gospodarski subjekti mogu se pozvati na zaštitu predviđenu klauzulom o izuzeću od odgovornosti (vidjeti stavak 37. u nastavku teksta) u slučaju mogućih žalbi da su protupravno zamrznuli imovinu neciljane osobe.

² Kao primjer može poslužiti izbjeglica koji traži pristup bankovnom računu kako bi primao naknade socijalne skrbi.

a) istraga nadležnih tijela

10. Ako osoba/subjekt čija su financijska sredstva ili gospodarski resursi zamrznuti tvrdi kako nije osoba ili subjekt za koju vrijede mjere ograničavanja, treba se obratiti financijskoj instituciji u kojoj su financijska sredstva ili gospodarski resursi zamrznuti ili nadležnom tijelu kako je navedeno na internetskim stranicama iz priloga uredaba EU-a. Ako kreditna ili financijska institucija ili drugi gospodarski subjekt sumnja da je njihov klijent ciljana osoba/subjekt, treba upotrijebiti sva raspoloživa sredstva kako bi utvrdio identitet klijenta. Ako to nije moguće, gospodarski subjekt treba o tome obavijestiti nadležna tijela mjerodavne države članice.
11. Ako osoba koja želi ući u EU tvrdi kako nije osoba za koju vrijede mjere ograničavanja i/ili ako tijela nadležna za kontrolu prelaska granice/imigraciju, nakon što su iskoristila sva raspoloživa sredstva kako bi utvrdila identitet te osobe, još uvijek nisu sigurna radi li se o ciljanoj osobi, tijela nadležna za kontrolu prelaska granice/imigraciju trebala bi o toj tvrdnji ili upitu obavijestiti nadležna tijela mjerodavne države članice³.
12. U oba slučaja, nadležna tijela trebaju razmotriti tu žalbu ili upit⁴.

³ Ponekad je tijelo nadležno za imigraciju ujedno i nadležno tijelo.

⁴ Ako je osoba uvrštena na popis u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a, nadležna tijela možda neće moći takvu istragu provesti samostalno; u takvim slučajevima potrebno je slijediti proceduru utvrđenu u točki (c) podtočki (ii).

b) potvrđno rješenje slučaja pogrešnog identiteta

13. U slučaju da nadležne vlasti nakon istrage slučaja utvrde kako, uzevši u obzir sve relevantne činjenice i okolnosti, dotična osoba/subjekt *nije* ciljana osoba/subjekt, trebaju o svom nalazu obavijestiti dotičnu osobu/subjekt i/ili relevantne gospodarske subjekte ili tijela nadležna za kontrolu graničnog prijelaza/imigraciju. Također trebaju, prema potrebi, obavijestiti o tome druge države članice, Komisiju, ESVD i Vijeće, osobito s obzirom na to da će se dotična osoba/subjekt možda susresti sa sličnim problemima u drugim državama članicama.
14. U slučaju da nadležna tijela nakon istrage utvrde kako, uzevši u obzir sve relevantne činjenice i okolnosti, dotična osoba/subjekt *jest* ciljana osoba/subjekt, trebaju o svom nalazu, prema potrebi, obavijestiti dotičnu osobu/subjekt i/ili relevantne gospodarske subjekte ili tijela nadležna za kontrolu graničnog prijelaza/imigraciju.

c) neizvjesnost u pogledu žalbe

(i) Slučajevi u vezi sa samostalnim mjerama ograničavanja EU-a

15. U slučaju da nadležna tijela *ne* mogu utvrditi točnost tvrdnje o pogrešnom identitetu, a ta tvrdnja nije očigledno neosnovana, potrebno je, u relevantnim slučajevima, o tome obavijestiti države članice, Komisiju i ESVD, te se o tom slučaju treba raspravljati u Vijeću, po mogućnosti na temelju dodatnih informacija koje treba dostaviti država koja je uputila prijedlog o imenovanju dotične osobe, ili koje trebaju, prema potrebi, dostaviti voditelji misija EU-a u dotičnoj trećoj zemlji, s ciljem da se utvrdi radi li se doista o slučaju pogrešnog identiteta.

(ii) Slučajevi u vezi s mjerama ograničavanja koje se uvode u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a

16. Ako nadležna tijela *ne* mogu utvrditi točnost tvrdnje o pogrešnom identitetu, a ta tvrdnja nije očigledno neosnovana, trebaju, prema potrebi, o tome obavijestiti države članice i Komisiju. Država članica koja je ispitivala slučaj ili Komisija trebaju se posavjetovati s Odborom za sankcije UN-a, osnovanim mjerodavnom rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a, i sa državom koja je uputila prijedlog za imenovanjem (po mogućnosti putem tog Odbora). Predmet se, prema potrebi, može uputiti tom Odboru na službenu istragu. Odbor treba obavijestiti države članice i Komisiju o rezultatima te istrage.

d) Sudski nalazi

17. Ako sud države članice donese odluku o bilo kojoj žalbi u odnosu na slučaj pogrešnog identiteta, nadležna tijela dotične države trebala bi o tome obavijestiti sve druge države članice, Komisiju i ESVD.

III. Uklanjanje s popisa

a) uklanjanje s popisa u odnosu na samostalne sankcije EU-a

18. Za vjerodostojnost i legitimnost mjera ograničavanja presudan je transparentan i učinkovit postupak uklanjanja s popisa. Takav postupak može također unaprijediti kvalitetu odluka o uvrštenju na popis. Uklanjanje s popisa može biti primjereno u raznim slučajevima: ako postoji dokaz o pogrešnom uvrštenju na popis, ako je došlo do relevantne promjene u činjeničnom stanju, ako se pojave dodatni dokazi, ili ako dođe do smrti osobe ili likvidacije subjekta na popisu. U osnovi, uklanjanje s popisa je primjereno u svim slučajevima u kojima prestanu vrijediti kriteriji za uvrštenje na popis.

19. Pri razmatranju zahtjeva za uklanjanje s popisa⁵, potrebno je uzeti u obzir sve relevantne informacije. Osim podnošenja zahtjeva za uklanjanje s popisa, potrebno je provoditi redovitu reviziju predviđenu mjerodavnim pravnim aktom, u kojoj sudjeluju sve države članice, kako bi se utvrdilo je li zadržavanje osobe ili subjekta na popisu i dalje opravdano.
20. U procesu pripreme za takve redovite revizije, potrebno je zatražiti mišljenje države koja je uputila prijedlog za uvrštavanjem na popis, je li ono još uvijek opravdano, a sve države članice trebaju razmotriti imaju li dodatne relevantne informacije koje bi mogle proslijediti. Svaku odluku o uklanjanju s popisa potrebno je provesti čim prije moguće.
21. Osobe i subjekti uvršteni na popis mogu pokrenuti postupak protiv akta koji se na njih odnosi. Takvi postupci se vode pred Općim sudom EU-a. Žalbu na presudu Općeg suda razmatra Europski sud.
22. Poništenje akata kojima se uvode mjere ograničavanja protiv osobe ili subjekta ne proizvodi učinke odmah nakon što Sud donese presudu, osim ako je tako izričito navedeno u presudi. Učinci svih akata koji su poništeni u prvom stupnju zadržavaju se do isteka razdoblja za podnošenje žalbe Europskom sudu (dva mjeseca i deset dana od obavijesti o presudi). Tijekom tog razdoblja mjerodavne institucije EU-a mogu ispraviti utvrđene povrede donošenjem, prema potrebi, novih mjera ograničavanja u odnosu na dotične osobe i subjekte. Umjesto toga, institucija EU-a može podnijeti žalbu, a u tom slučaju uvrštenje na popis ostaje u potpunosti na snazi do okončanja žalbenog postupka. Nakon tog razdoblja od dva mjeseca i deset dana mjere ograničavanja protiv te osobe ili subjekta će isteći ili pak mogu u potpunosti ostati na snazi, ovisno o tome odluče li institucija ili drugi čimbenici poduzeti neke od gore navedenih koraka.

⁵ Što se tiče pojedinosti u vezi s postupanjem sa zahtjevima u odnosu na samostalne mjere EU-a vidi Smjernice, Prilog I. stavke 19. i 20.

b) uklanjanje s popisa u UN-u (središnja točka, ombudsman)

23. Vijeće sigurnosti UN-a usvojilo je 19. prosinca 2006. rezoluciju 1730 (2006) kojom je glavni tajnik u sklopu tajništva uspostavio središnju točku za zaprimanje zahtjeva za uklanjanje s popisa. Podnositelji zahtjeva, osim onih čija su imena na popisu sankcija za Al-Kaidu mogu podnijeti zahtjeve za uklanjanje s popisa ili putem središnje točke ili putem države u kojoj imaju boravište ili čiji su građani. Podnositelji zahtjeva čija su imena na popisu sankcija za Al-Kaidu mogu podnijeti zahtjeve za uklanjanje s popisa putem Ureda ombudsmana⁶.
24. Ako je osoba uklonjena s popisa sankcija UN-a, u odgovarajućim pravnim aktima EU-a rade se mjerodavne izmjene.

B. Financijske mjere ograničavanja

I. Zakonodavni okvir

25. Uredbe EU-a kojima se uvode mjere zamrzavanja izravno se primjenjuju u državama članicama EU-a i ne moraju se prenijeti u nacionalno pravo. Međutim, uredbama o sankcijama od država članica zahtijeva se da donesu zakone kojima su predviđene kazne za kršenje mjera ograničavanja. Njima je također propisano da države članice određuju nadležna tijela navedena u uredbama i navode ih na internetskim stranicama navedenima u prilogima tim uredbama što može podrazumijevati provedbene mjere na nacionalnoj razini. Osim zakonodavstva koje je usvojila Unija, države članice trebale bi, ako je to potrebno, usvojiti dodatni zakonodavni okvir, zakone ili propise o zamrzavanju sredstava i financijske imovine te gospodarskih resursa osoba i subjekata koji podliježu mjerama ograničavanja na nacionalnoj razini, uključujući osobe ili subjekte

⁶ Što se tiče pojedinosti u vezi s postupanjem sa zahtjevima u odnosu na mjere UN-a vidi <http://www.un.org/sc/committees>.

koji se bave terorizmom i zabraniti stavljanje na raspolaganje financijskih sredstava i gospodarskih resursa takvim osobama i subjektima ili u njihovu korist, posebice putem administrativnih mjera zamrzavanja i/ili upotrebom sudskih naloga o zamrzavanju istovjetnog učinka. To bi trebalo biti u skladu s mjerodavnim standardima FATF-a, posebice Preporukom 6. o ciljanim financijskim sankcijama u vezi s terorizmom i financiranjem terorizma⁷.

26. Takve mjere omogućit će nacionalnim tijelima da bez odlaganja zatraže i ostvare zamrzavanje svih sredstava i gospodarskih resursa koji pripadaju ili su u vlasništvu ili pod kontrolom ciljane osobe ili subjekta u nadležnosti dotične države članice, a mogu također zahvatiti i osobe i subjekte čije su podrijetlo, glavne aktivnosti i ciljevi unutar Europske unije. One bi također trebale biti temelj za mjere zamrzavanja koje ovise o usvajanju mjera ograničavanja EU-a kojima se provode rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a⁸.
27. U sljedećim odjeljcima navedene su najbolje prakse za provedbu Unijinih mjera zamrzavanja, a koje također sadrže relevantne smjernice o provedbi nacionalnih mjera zamrzavanja.

II. Administrativno i sudsko zamrzavanje, zapljena i oduzimanje

28. Administrativno se zamrzavanje općenito može smatrati aktom koji ponajprije pruža temelj za sveobuhvatno sprečavanje svih vrsta korištenja zamrznutih sredstava i gospodarskih resursa i svih transakcija osobe, skupine ili subjekta koje je nadležno tijelo uvrstilo na popis. Administrativno zamrzavanje razlikuje se od sudskog zamrzavanja, zapljene i oduzimanja koje se ne može nametnuti u okviru mjera ograničavanja već samo kao nacionalna provedbena mjera.

⁷ Standardi FATF-a sastoje se od 40 preporuka o suzbijanju pranja novca te financiranja i širenja terorizma, a nalaze se na stranici http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf.

⁸ Ne dovodeći u pitanje donošenje uredbe EU-a o mjerama ograničavanja protiv unutarnjih terorista u EU-u na temelju članka 75. UFEU-a.

29. Preventivno zamrzavanje, zapljena i oduzimanje mogu se primijeniti kao kazna za kršenje mjera ograničavanja ako je to predviđeno nacionalnim pravom o kaznama primjenjivim u slučaju kršenja sankcija⁹.

III. Opseg financijskih mjera ograničavanja

30. Financijske mjere ograničavanja se u kontekstu uredaba EU-a sastoje od:
- zamrzavanja sredstava i gospodarskih resursa ciljanih osoba i subjekata te
 - zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih resursa takvim osobama i subjektima.
31. U svakoj je uredbi navedeno značenje pojmova „zamrzavanje sredstava”, „zamrzavanje gospodarskih resursa”, „sredstva” i „gospodarski resursi” kao i sve iznimke i izuzeća od navedenih mjera. U Smjernicama je naveden primjer standardne formulacije teksta u tu svrhu.
32. Financijske mjere ograničavanja ne uključuju promjenu u vlasništvu zamrznutih sredstava i gospodarskih resursa te nije riječ o kaznenim mjerama.
33. Nakon stupanja na snagu, uredbe kojima se uvode mjere zamrzavanja nadjačavaju sve neuskладive ugovorne odnose. Tako se uredbe primjenjuju bez obzira na ikakva prava dodijeljena ili obaveze predviđene bilo kojim ugovorom koji je stupio na snagu prije stupanja na snagu uredaba te isključuju dovršenje aktivnosti kojima se provode ugovori sklopljeni prije stupanja na snagu uredaba¹⁰.

⁹ Uredbama o sankcijama od država članica se zahtijeva da donesu zakone kojima su predviđene kazne za kršenje mjera ograničavanja – vidi stavak 19.

¹⁰ Presuda u Möllendorfu, C-117/06, EU:C:2007:596, stavak 62.

34. Zamrzavanje obuhvaća sva sredstva i gospodarske resurse koji pripadaju ili su u vlasništvu, ciljanih osoba i subjekata i također ona koja takve osobe ili subjekti posjeduju ili kojima raspolažu. Pojmovi posjedovanja i raspolaganja odnose se na sve slučajeve u kojima ciljana osoba ili subjekt nema pravo vlasništva, ali zakonski može raspolagati sredstvima ili gospodarskim resursima koji nisu u njegovu vlasništvu, ili ih prenositi, bez prethodnog odobrenja pravnog vlasnika. Smatra se da ciljana osoba posjeduje ili raspolaže sredstvima ili gospodarskim resursima, između ostalog, ako:

(a) posjeduje novčanice ili potvrde o dugu koje glase na nositelja,

(b) na svom prostoru ima pokretnine u zajedničkom vlasništvu s neciljanom osobom ili subjektom,

(c) ima punomoć ili slične ovlasti zastupanja vlasnika, pomoću kojih može zatražiti prijenos sredstava kojih nije vlasnik (npr. u svrhu upravljanja određenim bankovnim računom), ili

(d) je roditelj ili staratelj koji upravlja bankovnim računom maloljetnika u skladu s važećim nacionalnim zakonodavstvom.

Pojam vlasništva i kontrole u kontekstu zabrane stavljanja na raspolaganje financijskih sredstava i gospodarskih resursa razrađen je u dijelu VIII. odjeljku B.

35. U načelu, zamrzavanje ne bi trebalo utjecati na sredstva i gospodarske resurse koji ne pripadaju niti su u vlasništvu ili posjedu ciljanih osoba ili subjekata, niti oni njima raspolažu. Tako, na primjer, to ne obuhvaća sredstva i gospodarske resurse neciljanog poslodavca koji zapošljava ciljanu osobu, osim ako ih osoba ne posjeduje ili njima raspolaže. Isto tako, nisu obuhvaćena sredstva i gospodarski resursi neciljanog subjekta čija je pravna osobnost odvojena od ciljane osobe ili subjekta, osim ako ih ciljana osoba ili subjekt ne posjeduje ili njima ne raspolaže. Međutim, u praksi su, čak i u tom slučaju, u potpunosti obuhvaćena sredstva i gospodarski resursi u zajedničkom vlasništvu ciljane osobe ili subjekta i neciljane osobe ili subjekta.

36. Neciljana osoba ili subjekt može naknadno zatražiti ovlaštenje za upotrebu takvih sredstava i gospodarskih resursa, što može uključivati raskidanje zajedničkog vlasništva, tako da se može odmrznuti njezin udio.

Izuzeće od odgovornosti

37. Osoba ili subjekt koji provodi zamrzavanje, a postupa s pažnjom i u dobroj vjeri kako je ta aktivnost u skladu s uredbom, neće se smatrati odgovornom¹¹ u odnosu na pogođenu osobu ili subjekt. Aktivnosti osoba i subjekata možda ne podrazumijevaju bilo kakvu odgovornost ako osobe ili subjekti nisu znali ili opravdano sumnjali da bi se njima mogle prekršiti mjere ograničavanja. U tu svrhu u većinu uredaba uvrštena je klauzula o izuzeću od odgovornosti, a standardna formulacija navedena je u Dijelu III.G Smjernica.

Odsustvo potraživanja

38. Osoba ili subjekt koji poštuju obveze iz uredaba neće se smatrati odgovornima u odnosu na ciljanu osobu ili subjekt za bilo koju štetu koju potonji pretrpe kao posljedicu toga. Teret dokazivanja da takav zahtjev za odštetom nije zabranjen je na osobi koja traži provedbu potraživanja. U tu svrhu u nekoliko uredaba uvrštena je klauzula o odsustvu potraživanja, a standardna formulacija navedena je u Dijelu III.H Smjernica.

IV. Uloga gospodarskih subjekata i građana

39. Uredbe kojima se uvode mjere zamrzavanja primjenjuju se, između ostalog, na pravne subjekte EU-a, i druge gospodarske subjekte pa i financijske i kreditne institucije koji posluju u cijelom EU-u ili njegovu dijelu te na državljane EU-a.

¹¹ Uključujući i kaznenu odgovornost, vidi presudu u slučaju Mohsen Afrasiabi i drugi, C-72/11, EU:C:2011:874, stavak 55).

40. Prema određenim zahtjevima koji proizlaze iz zakonodavstva koje se odnosi na suzbijanje pranja novca, određene vrste djelatnosti i zanimanja moraju provjeriti identitet kupaca i uzdržati se od anonimnih transakcija u određenim okolnostima. U nekim slučajevima uredbama kojima se uvode financijske mjere ograničavanja može se uvesti dodatna obveza za gospodarske subjekte da „upoznaju svoje klijente”. U tu svrhu vidi također Dio VIII. Odjeljak B o vlasništvu i kontroli.
41. Sve osobe i subjekti u nadležnosti Unije obvezni su obavijestiti nadležna tijela o bilo kojoj informaciji s kojom raspolažu, a koja bi mogla olakšati primjenu financijskih mjera ograničavanja. To uključuje pojedinosti o bilo kojem zamrznutom računu (o korisniku računa, broju, vrijednosti zamrznutih sredstva) i druge pojedinosti koje bi mogle biti korisne, npr. podatke o identitetu ciljanih osoba ili subjekata i, prema potrebi, pojedinosti o uplatama kojima se kreditira zamrznuti račun u skladu s posebnim dogovorima s financijskim i kreditnim institucijama, pokušaje klijenata ili drugih osoba da sredstva ili gospodarske resurse stave bez ovlaštenja na raspolaganje ciljanoj osobi ili subjektu, ili podatke koji ukazuju na zaobilaženje mjera zamrzavanja. Također su obvezni surađivati s nadležnim tijelima u pogledu provjere informacija. Prema potrebi, mogu također pružiti podatke o osobama i subjektima čija su imena vrlo slična ili identična onima ciljanih osoba ili subjekata.

V. Upotreba informacija od strane nadležnih tijela

42. Prema uredbama, nadležna tijela mogu koristiti informacije koje primaju isključivo u svrhe za koje su namijenjene. Te svrhe obuhvaćaju osiguranje učinkovite provedbe mjera i provedbe zakona te, ako je predviđeno uredbom, suradnju s mjerodavnim odborom za sankcije UN-a. Nadležnim tijelima je stoga dopuštena razmjena informacija kako je predviđeno mjerodavnim uredbama ili mjerodavnim nacionalnim pravom, između ostalog, s:

- Komisijom, Vijećem, ESVD-om i nadležnim tijelima drugih država članica,
- tijelima za provedbu zakona, mjerodavnim sudovima i sudovima koji su nadležni za provedbu uredbi kojima se usvajaju mjere zamrzavanja i zakonodavstvo vezano uz suzbijanje pranja novca,
- drugim istražnim i pravosudnim tijelima,
- nadležnim odborom za sankcije UN-a i
- kreditnim i financijskim institucijama, do mjere potrebne za primjenu financijskih mjera ograničavanja ili za sprečavanje pranja novca.

43. Nadležnim tijelima ne bi trebalo priječiti razmjenu informacija, u skladu s njihovim nacionalnim pravom, s relevantnim tijelima relevantnih trećih zemalja i međusobno, ako je to potrebno u svrhu pomaganja povrata otuđene imovine. Prema uredbama, nadležna tijela i Komisija trebaju razmjenjivati relevantne informacije¹².

VI. Sredstva

a) Zamrzavanje sredstava koja pripadaju, ili su vlasništvu ili posjedu ciljanih osoba i subjekata ili potonji njima raspoložu

44. Zamrzavanje sredstava, za razliku od oduzimanja, ne utječe na vlasništvo nad dotičnim sredstvima. Osobe koje posjeduju sredstva u vlasništvu ciljane osobe ili subjekta ili njima upravljaju (npr. ako su sredstva predana kreditnoj instituciji kao kolateral), ne moraju prestati posjedovati ta sredstva ili upravljati njima, niti dobiti odobrenje da to nastave.

¹² Vidi na primjer članak 9. stavak 3. Uredbe Vijeća (EU) br. 270/2011 od 21. ožujka 2011. o mjerama ograničavanja usmjerenima protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Egiptu.

45. Za sve vrste korištenja i upravljanja sredstvima, premještanje sredstava i promjene kao što su upravljanje portfeljem, potrebno je prethodno ovlaštenje, bez obzira na to jesu li ta sredstva u posjedu ili pod kontrolom ciljane osobe ili druge osobe. Zajedničko vlasništvo nad sredstvima ne poništava taj zahtjev, čak i ako vlasništvo treće strane nije zamrznuto uredbama.
46. Vjerovnici ciljane osobe ili subjekta, mogu, bez odobrenja, prenositi svoja financijska potraživanja (tj. potraživanja koja predstavljaju financijsku korist) od ciljane osobe ili subjekta na bilo koju neciljanu osobu. Međutim, ciljanoj je osobi ili subjektu potrebno odobrenje za prijenos svojeg financijskog potraživanja od bilo koje osobe ili subjekta na bilo koju drugu osobu.
47. Zabranjeno je ostvarivanje prava na prijeboj od strane ciljane osobe ili subjekta ili neciljane osobe ili subjekta u odnosu na potraživanja od ciljane osobe ili subjekta, bez prethodnog odobrenja.
48. Prema uredbama nije dozvoljeno oduzimanje gotovine i sredstava koje ciljana osoba ima uza se; takva vrsta oduzimanja može biti prikladna u određenim okolnostima, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Međutim, nadležna tijela moraju spriječiti premještaj, prijenos, izmjenu, korištenje, pristup ili upravljanje sredstvima na način koji je prema uredbama zabranjen. U slučaju da nadležna tijela znaju da ciljana osoba ima uz sebe gotovinu ili druga sredstva, ona mogu već imati određene ovlasti u sklopu postojećeg pravnog okvira, kao što je zakonodavstvo vezano uz suzbijanje terorizma i sprečavanje pranja novca. Države članice možda će morati poštivati povlastice i imunitete dodijeljene ciljanoj osobi na temelju međunarodnog prava, što može ograničiti moguće aktivnosti¹³.

¹³ Na primjer, ako ciljana osoba putuje u sjedište međunarodne organizacije te se primjenjuju posebne odredbe relevantnog sporazuma sa sjedištem.

b) Stavljanje sredstava na raspolaganje ciljanoj osobi ili subjektu

49. Stavljanje sredstava na raspolaganje ciljanoj osobi ili subjektu, bez obzira na to radi li se o plaćanju za robu i usluge, donaciji, vraćanju sredstava koja su prethodno bila vezana ugovorom ili drugom slučaju, općenito je zabranjeno bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela u skladu s mjerodavnim izuzećem utvrđenim uredbom (vidi također dio X. o izuzećima).
50. Međutim zamrznutom računu se mogu bez prethodnog odobrenja dodavati obračunate kamate i plaćanja dospjela na temelju prethodnih ugovora, sporazuma ili obveza¹⁴.
51. Osim tih slučajeva, treća strana koja inicira uplatu sredstava ciljanoj osobi treba prethodno odobrenje. Financijska ili kreditna institucija u EU-u koja prima sredstva koja treća osoba uplaćuje na zamrznuti račun smije dodati ta sredstva na taj račun bez prethodnog odobrenja¹⁵. Ako osoba uplati sredstva na zamrznuti račun bez prethodnog odobrenja, ali tvrdi da je to učinila pogreškom, morat će tražiti odobrenje za povratak sredstava, tako da nadležna tijela mogu provjeriti vjerodostojnost tvrdnje. Međutim, financijska institucija može, bez odobrenja, u svom računovodstvenom sustavu ispraviti vlastiti slučajni prijenos sredstava na zamrznuti račun.
52. U nacionalnom pravu mogu se utvrditi postupci za postupanje sa sredstvima koje su predmet pokušaja prijenosa kojim se krše mjere ograničavanja.

¹⁴ Vidi Smjernice, stavak 83., podstavak 2.

¹⁵ Vidi Smjernice, stavak 84.

VII. Gospodarski resursi

a) Zamrzavanje gospodarskih resursa koja pripadaju ili su vlasništvu, ili posjedu ciljanih osoba ili subjekata ili potonji njima raspolažu

53. Gospodarski se resursi zamrzavaju kako bi se spriječilo njihovo korištenje kao usporedne ili zamjenske valute, i kako ne bi došlo do zaobilaženja zamrzavanja sredstava. Nadležna tijela trebaju se tako usredotočiti na sprečavanje ciljanih osoba ili subjekata u dobivanju financijskih ili ekonomskih koristi (npr. sredstava, dobara ili usluga) od gospodarskih resursa. Namjena mjera nije sprečavanje korištenja gospodarskih resursa za osobnu upotrebu.
54. Prema uredbama, osobna upotrebu zamrznutih gospodarskih resursa (npr. u slučaju da ciljana osoba živi u vlastitoj kući ili vozi svoj automobil) nije zabranjena te za to nije potrebno odobrenje. Imovina koja je pogodna isključivo za osobnu upotrebu ili potrošnju, a ciljana je osoba ne može upotrijebiti za dobivanje sredstava, dobara ili usluga, nije obuhvaćena definicijom "gospodarskih resursa". Prema tome, ona nije obuhvaćena uredbama i nije potrebno odobrenje za stavljanje takve imovine na raspolaganje ciljanoj osobi.
55. Međutim, ako upotreba zamrznutih gospodarskih resursa odgovara gospodarskoj aktivnosti koja bi mogla omogućiti da ciljana osoba stekne sredstva, dobra ili usluge (npr. u slučaju da ciljana osoba želi iznajmiti svoju kuću ili upotrebljavati svoje vozilo kao taksi), trebat će pribaviti prethodno odobrenje.
56. Prethodno odobrenje potrebno je za sve vrste upotrebe gospodarskih sredstava kojima ciljana osoba stječe sredstva, dobra, ili usluge, bez obzira upotrebljava li gospodarske resurse ciljana osoba ili druga osoba koja je u posjedu ili kontrolira takva sredstva. Zajedničko vlasništvo nad gospodarskim resursom ne poništava taj zahtjev, čak i ako imovina treće strane nije zamrznuta uredbama.

b) Stavljanje gospodarskih resursa na raspolaganje

57. Stavljanje gospodarskih resursa na raspolaganje ciljanoj osobi ili subjektu, uključujući darovanjem, prodajom, trampom, ili povratom gospodarskih resursa u posjedu ili pod kontrolom treće strane, zabranjeno je bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela u skladu s mjerodavnom uredbom.
58. Stavljanje na raspolaganje imovine koja nije pogodna isključivo za osobnu upotrebu ili potrošnju, pa je tako ciljana osoba ne može upotrijebiti za stjecanje sredstava, dobara ili usluga, ne predstavlja „stavljanje gospodarskih resursa na raspolaganje” u smislu uredaba i prema tome ne zahtijeva odobrenje (vidi također dio X. o izuzećima).
59. Sud pojam "stavljanje gospodarskih resursa na raspolaganje", koji nije definiran uredbama, tumači kao pojam širokog značenja. Umjesto da označava specifičnu pravnu kategoriju akta, on obuhvaća sve akte koji su u sklopu važećeg nacionalnog zakonodavstva potrebni da osoba efektivno dobije punomoć za raspolaganje dotičnim gospodarskim resursima. Zabrana stavljanja gospodarskih resursa na raspolaganje odnosi se na bilo koji način stavljanja gospodarskog resursa na raspolaganje, bez obzira na uvjete. Dakle, činjenica da se gospodarski resursi stavljaju na raspolaganje uz plaćanje naknade koja se može smatrati adekvatnom, je stoga nebitna¹⁶.
60. Mjere zamrzavanja ne uvjetuju da osoba koja je u posjedu ili ima kontrolu nad gospodarskim resursima u vlasništvu ciljane osobe ili subjekta (npr. u slučaju da je odobren najam pokretnine ili ako je pokretnina predana kao kolateral), vrati te gospodarske resurse vlasniku, te može i dalje posjedovati ili raspolagati tim resursima bez prethodnog odobrenja. Međutim, budući da su ti gospodarski resursi zamrznuti, svaki novi ugovorni odnos koji se tiče njihovog korištenja ili raspolaganja zahtijeva prethodno odobrenje.

¹⁶ Presuda u Möllendorfu, EU:C:2006:596, točke 51., 56., 58. i 59.

61. Uredbe ne zabranjuju korištenje komunalija kao što su plin, struja, voda i telefonske linije, budući da je riječ o potrošnim resursima koji se prema tome ne mogu prenositi.

VIII. Vlasništvo i kontrola

Vlasništvo

62. Kriterij koji treba uzeti u obzir prilikom procjene je li pravna osoba ili subjekt u vlasništvu druge osobe ili posjeduje li subjekt više od 50 % vlasničkih prava subjekta ili ima u njemu većinski udjel¹⁷. Ako je taj kriterij zadovoljen, smatra se da je pravna osoba ili subjekt u vlasništvu druge osobe ili subjekta.

Kontrola

63. Kriteriji koje treba uzeti u obzir prilikom procjene je li pravna osoba ili subjekt pod kontrolom druge osobe ili subjekta, samostalno ili temeljem sporazuma s drugim dioničarom ili drugom trećom strankom mogu između ostalog uključivati:
- (a) pravo ili ostvarivanje prava na imenovanje ili smjenjivanje većine članova administrativnog, upravnog ili nadzornog tijela takve pravne osobe ili subjekta;
 - (b) imenovanje, isključivo na temelju korištenja nečijih glasačkih prava, većine članova administrativnih, upravnih ili nadzornih tijela neke pravne osobe ili subjekta koji su obnašali dužnost u ovoj i prošloj financijskoj godini;
 - (c) samostalni nadzor temeljem sporazuma s ostalim dioničarima u nekoj pravnoj osobi ili subjektu, ili s članovima neke pravne osobe ili subjekta, nad većinom glasačkih prava dioničara ili članova u toj pravnoj osobi ili subjektu;

¹⁷ Kriterij kao u definiciji predviđenoj Uredbom 2580/2001.

- (d) pravo na ostvarivanje dominantnog utjecaja na neku pravnu osobu ili subjekt na temelju sporazuma zaključenog s tom pravnom osobom ili subjektom, ili na temelju odredbe u memorandumu ili statutu te pravne osobe ili subjekta, gdje pravo kojim je uređena ta pravna osoba ili subjekt, dozvoljava da ta pravna osoba ili subjekt bude predmetom takvog sporazuma ili odredbe;
- (e) ovlasti za ostvarivanje prava vladajućeg utjecaja iz točke (d), a da se ne bude nositelj tog prava¹⁸;
- (f) pravo na korištenje cjelokupne ili djelomične imovine neke pravne osobe ili subjekta;
- (g) upravljanje poslovima neke pravne osobe ili subjekta na jedinstvenoj osnovi uz istovremeno objavljivanje konsolidiranih izvješća;
- (h) solidarno preuzimanje financijskih obveza neke pravne osobe ili subjekta, ili pružanje jamstava toj pravnoj osobi ili subjektu.

64. Ako je zadovoljen neki od tih kriterija smatra se da je pravna osoba ili subjekt pod kontrolom druge osobe ili subjekta osim ako se može utvrditi suprotno i to za svaki slučaj zasebno.

65. Zadovoljavanje gore navedenih kriterija vlasništva ili kontrole može se opovrgnuti za svaki slučaj zasebno.

Neizravno stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih resursa ciljanima osoba i subjektima

66. Ako su u skladu s gore navedenim kriterijima ustanovljeni vlasništvo ili kontrola, smatra se da stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih resursa pravnim osobama ili subjektima koji nisu na popisu, a koji su u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta na popisu, u načelu predstavlja neizravno stavljanje na raspolaganje potonjima, osim ako se može razumno utvrditi, za svaki slučaj zasebno, upotrebom pristupa temeljenog na procjeni rizika, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, uključujući niže navedene kriterije, da dotična sredstva ili gospodarske resurse neće upotrebljavati ili imati od njih koristi ta osoba ili subjekt na popisu.

¹⁸ Uključujući na primjer, putem fiktivnog društva.

Kriteriji koje treba uzeti u obzir uključuju između ostalog:

- (a) datum i narav ugovornih poveznica između dotičnih subjekata npr. ugovori o prodaji, nabavi ili distribuciji);
- (b) relevantnost sektora aktivnosti subjekta koji nije na popisu za subjekt koji jest na popisu;
- (c) značajke sredstava ili gospodarskih resursa koji su stavljeni na raspolaganje subjektu na popisu, uključujući njihovu moguću praktičnu upotrebu od strane subjekta na popisu te jednostavnost prijenosa tih sredstava ili gospodarskih resursa subjektu na popisu.

67. Ne smatra se osoba ili subjekt na popisu ima korist od gospodarskih resursa samo zato što ih osoba ili subjekt koji nije na popisu upotrebljava za stvaranje dobiti koja se može djelomično rasporediti dioničaru koji je na popisu.

68. Valja primiti na znanje da neizravno stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih resursa osobama ili subjektima na popisu može također uključivati stavljanje tih stavki na raspolaganje osobama ili subjektima koji nisu u vlasništvu ili pod kontrolom subjekata na popisu.

Izuzeće od odgovornosti

69. Gore navedeni elementi ne dovode u pitanje klauzule o izuzeću od odgovornosti u mjerodavnim pravnim aktima.

Razmjena informacija:

70. Kako je predviđeno mjerodavnim uredbama EU-a¹⁹ i kako bi se olakšalo izvršavanje gore navedenih procjena države članice na temelju prava EU-a imaju obvezu razmjene relevantnih informacija koje su im na raspolaganju. Ako nadležno tijelo države članice posjeduje informaciju o tome da pravna osoba ili subjekt koji nije na popisu u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta na popisu što može utjecati na učinkovitu provedbu zabrane neizravnog stavljanja na raspolaganje sredstava ili gospodarskih resursa, dotična država članica trebala bi, u skladu s nacionalnim pravom, razmijeniti relevantne informacije s drugim državama članicama i Komisijom.
71. Ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila u vezi s izvješćivanjem, povjerljivošću i poslovnom tajnom, gospodarski subjekt koji je svjestan da je pravna osoba ili subjekt koji nije na popisu u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta na popisu trebao bi o tome obavijestiti nadležno tijelo relevantne države članice i Komisiju bilo izravno bilo putem države članice.

Prijedlozi za uvrštavanje na popis

72. Dotična država članica trebala bi, prema potrebi, također predložiti uvrštavanje na popis pravne osobe ili subjekta za koje se ustanovi da su u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta koji su već na popisu.

¹⁹ Npr. članci 40. i 44. Uredbe (EU) br. 267/2012 o mjerama ograničavanja protiv Irana i članci 29. i 30. Uredbe (EU) br. 36/2012 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji.

IX. Ciljani pravni subjekti

73. Ako je pravni subjekt uvršten na popis za primjenu mjera zamrzavanja, nije mu zabranjen nastavak postojanja. Ako se radi o poslovanju, zamrzavanje njegove imovine utjecat će na njegov rad i imati izravne posljedice za treće strane kao što su zaposlenici, vjerovnici i drugi koji možda nisu uopće povezani s razlogom uvrštenja subjekta na popis. Poslovanje koje se vrši s takvim subjektom obično će obuhvaćati stavljanje na raspolaganje njemu dostupnih sredstava ili gospodarskih resursa, ili promjenu oblika njegovih sredstava ili gospodarskih resursa, što je oboje zabranjeno i zahtijeva prethodno odobrenje nadležnih tijela.
74. U slučajevima kad se zamrzavanje imovine odnosi na financijska sredstva i gospodarske resurse kreditne ili financijske institucije, oslobađanje sredstava s računa neciljane osobe ili subjekta koja su pohranjena u ciljanoj kreditnoj ili financijskoj instituciji, obuhvaćeno je izuzećem „za prethodne ugovore” pod uvjetom da je račun otvoren prije datuma uvrštenja na popis ciljanog subjekta²⁰.
75. Kako bi ciljani pravni subjekt mogao nastaviti sa svojim aktivnostima i kako bi se spriječila zloupotreba sredstava, potrebno je razraditi i nametnuti prikladne uvjete. Ti uvjeti mogu uključivati mjere kojima će se osigurati da upravljanje subjektom ni na koji način ne ugrožava zamrzavanje sredstava i gospodarskih resursa i zabranu stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih resursa. Na državama je članicama da dodatno razmotre kako se to može provesti u praksi. Kako bi subjekt mogao ponovno poslovati slobodno, bez ikakvih ograničenja, potrebno ga je ukloniti s popisa.

X. Izuzeća

76. Dosljedno postupajući u duhu uredaba i u skladu s njihovim odredbama, nadležno tijelo pri odobravanju izuzeća uzima u obzir temeljna prava ciljanih osoba ili subjekata. U skladu s posebnim odstupanjima predviđenima u relevantnim uredbama, nadležna tijela mogu razmotriti sljedeće:

²⁰ Stavak 28. Smjernica.

- osnovne potrebe ciljanih osoba, uključujući u odnosu na plaćanja za prehrambene proizvode, najamninu ili hipotekarni kredit, lijekove i zdravstvenu skrb, poreze, premije osiguranja i naknade za usluge komunalnih službi;
- pravo na obranu u odnosu na troškove povezane s pružanjem pravnih usluga;
- pravo vlasništva ciljane osobe ili subjekta (budući da zamrzavanje imovine ne utječe na vlasništvo ciljane osobe ili subjekta, već na mogućnost upotrebe sredstava);
- pravo vlasništva neciljane pravne osobe ili subjekta u kojima su pohranjena zamrznuta sredstva;
- pravo vlasništva ciljane osobe ili subjekta i neciljane osobe ili subjekta u odnosu na ugovore sklopljene između njih prije uvrštenja na popis;
- međunarodno pravo o diplomatskim i konzularnim odnosima;
- sigurnost ljudi i zaštitu okoliša ili
- humanitarne svrhe, kao npr. isporuku ili olakšavanje isporuke pomoći koja uključuje lijekove, hranu ili prijevoz humanitarnih radnika i s tim povezane pomoći ili za evakuacije iz ciljane zemlje.

77. Financijske mjere ograničavanja ne utječu na slobodu ciljane osobe da posluje. Međutim, potrebno je odobrenje za naknadu za taj posao. Nadležno tijelo trebalo bi prikladno ispitati slučaj (npr. kako bi potvrdilo zaposlenje) i odrediti odgovarajuće uvjete kako ne bi došlo do zaobilaženja mjera. Obično je takvim slučajevima uvjet za odobrenje da se isplate vrše na zamrznuti račun. Svaka isplata u gotovini treba biti izričito odobrena. Svako odobrenje treba također uključivati uobičajene odbitke za socijalno osiguranje i poreze²¹. Ciljana osoba također treba odobrenje za raspolaganje socijalnom pomoći.

²¹ Odbitke za socijalno osiguranje i poreze moguće je odobriti sukladno izuzeću za bazne troškove (vidi Smjernice, stavak 83., podstavak 1.).

Prijenos sredstava između kreditnih i financijskih institucija iz EU-a te kreditnih i financijskih institucija u trećoj državi u odnosu na određene obvezne naknade ili naknade za žurnost

78. Ako je uredbama zabranjen prijenos sredstava između financijskih i kreditnih institucija EU-a s jedne strane i kreditnih i financijskih institucija u trećoj zemlji s druge strane, naknade za usluge koje izvodi vlada te treće zemlje u vezi s letovima ili hitnim slijetanjima zrakoplova koje posjeduje ili kojima upravlja osoba registrirana u EU-u trebalo bi isplaćivati pod uvjetom da se (i.) plaćanje ne vrši, izravno ili neizravno u korist ciljane osobe ili subjekta i da je (ii.) plaćanje u skladu sa svim obvezama u vezi s obavijestima ili odobrenjima kako su navedene u primjenjivim pravim aktima.
79. Ako je uredbama zabranjen prijenos sredstava između financijskih i kreditnih institucija EU-a s jedne strane i kreditnih i financijskih institucija u trećoj zemlji s druge strane, naknade za usluge pružene za hitno uplovljavanje u luku te treće zemlje brodovima koje posjeduje ili kojima upravlja osoba registrirana u EU-u trebalo bi isplaćivati pod uvjetom da se i. plaćanje ne vrši, izravno ili neizravno u korist ciljane osobe ili subjekta i da je ii. plaćanje u skladu sa svim obvezama u vezi s obavijestima ili odobrenjem kako su navedene u primjenjivim pravim aktima.

XI. Smjernice pri razmatranju zahtjeva za izuzećem

80. Ciljane osobe i subjekti mogu zatražiti odobrenje za korištenje svojih zamrznutih sredstava ili gospodarskih resursa kako bi primjerice isplatili vjerovnika. Međutim, ciljane osobe i subjekti ne mogu se pozivati na mjere zamrzavanja kao izliku za neplaćanje, ako za to nisu prethodno zatražili odobrenje.

81. Sredstva koja se prenose u korist osobe ili subjekta na popisu iz banke koja nije iz EU-a u odnosu na plaćanje državljaninu ili subjektu EU-a za uslugu ili robu isporučenu prije nego što je osoba / subjekt koji je zatražio prijenos uvršten na popis može se u načelu odobriti, pod uvjetom da je procjenom, za svaki slučaj zasebno, ustanovljeno da: i. prijenos je namijenjen državljaninu / subjektu EU-a, ii. prijenos je plaćanje za uslugu ili robu isporučenu prije nego što je osoba / subjekt koji je zatražio prijenos uvršten na popis iii. plaćanje nije upućeno osobi ili subjektu na popisu ili u njegovu korist iv. plaćanje nije provedeno zaobilaženjem mjera ograničavanja.
82. Zainteresirane strane mogu također zatražiti odobrenje za pristup zamrznutim sredstvima ili gospodarskim resursima u skladu s nacionalnim propisima. Ciljanu osobu treba, u mjeri u kojoj je to moguće, obavijestiti o takvim zahtjevima. Postupak odobravanja ne isključuje potrebu za redovnim postupcima za utvrđivanje valjanosti potraživanja prema ciljanoj osobi ili subjektu, a odobrenjem se ne dodjeljuje punomoć. Pri razmatranju takvih zahtjeva, nadležna tijela trebala bi, između ostalog, uzeti u obzir dokaze koje podnosi vjerovnik i ciljana osoba ili subjekt o tome postoji li pravna obveza (ugovorna ili zakonska) davanja sredstava ili gospodarskih resursa i razmotriti postoji li rizik zaobilaženja mjera (npr. ako povezanost vjerovnika s ciljanom osobom ili subjektom izaziva sumnju).
83. Osoba ili subjekt koji želi staviti sredstva ili gospodarske resurse na raspolaganje ciljanoj osobi ili subjektu mora za to zatražiti odobrenje, osim u iznimnim slučajevima kad se na stavljanje sredstava ili gospodarskih resursa na raspolaganje primjenjuje iznimka iz primjenjive uredbe. Pri razmatranju takvih zahtjeva, nadležna tijela trebaju, između ostalog, uzeti u obzir sve dokaze o opravdanosti zahtjeva i prirodu povezanosti podnositelja zahtjeva s ciljanom osobom ili subjektom, tj. je li ona takva da upućuje kako bi obje strane mogle zajedno pokušavati zaobići²² mjere zamrzavanja.

²² Vidi također presudu u slučaju Mohsen Afrasiabi i drugi EU:C:2011:874 točke 60. – 62. i točka 68. Za potrebe tumačenja formulacije „svjesno i namjerno” koja se upotrebljava u odnosu na zaobilaženje mjera, vidi istu presudu, stavak 68.

84. Pri razmatranju zahtjeva za odobravanjem korištenja zamrznutih sredstava ili gospodarskih resursa ili stavljanja na raspolaganje sredstava ili gospodarskih resursa, nadležna tijela trebaju dodatno ispitati taj slučaj na način koji smatraju prikladnim s obzirom na okolnosti, a koji može uključivati savjetovanje s drugim interesnim državama članicama. Nadležna tijela također trebaju uzeti u obzir uvjete ili zaštitne mjere kako ne bi došlo do oslobađanja sredstava ili gospodarskih resursa za bilo koju namjenu koja nije u skladu sa svrhom izuzeća. Tako su, na primjer, izravne bankovne uplate poželjnije od plaćanja gotovinom.
85. Pri izdavanju odobrenja potrebno je, prema potrebi, razmotriti odgovarajuće uvjete ili ograničenja (npr. u pogledu količine ili prodajne vrijednosti sredstava ili gospodarskih resursa koji mogu biti dostupni svaki mjesec), uzimajući u obzir kriterije navedene u uredbama. Sva odobrenja treba izdati u pisanom obliku i to prije korištenja ili stavljanja na raspolaganje dotičnih sredstava ili gospodarskih resursa.
86. Nadležna tijela obvezana su uredbama obavijestiti podnositelja zahtjeva i druge države članice o svojoj odluci²³. Ta razmjena informacija omogućuje državama članicama da koordiniraju odobravanje izuzeća u situacijama kad su ciljanoj osobi zamrznuta sredstva ili gospodarski resursi u više država članica.

²³ Prema Uredbi (EZ) br. 2580/2001 također je potrebno obavijestiti svaku drugu osobu, tijelo ili subjekt za koji je poznato da ga se izravno tiče ta odluka. To može biti najbolja praksa čak i u slučaju kad to nije propisano uredbama.

C. Zabrane pružanja dobara

87. Ako je uredbom predviđen režim odobrenja te se ono zahtijeva, nadležno tijelo trebalo bi obavijestiti drugo nadležno tijelo i Komisiju o odbijenim zahtjevima za odobrenje. U nekim uredbama nije izričito predviđena obveza slanja obavijesti za odbijene zahtjeve za odobrenje, ali nadležna tijela trebala bi ipak nastojati poslati obavijest o odbijenim zahtjevima za odobrenje kako bi se umanjio rizik narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

D. Koordinacija i suradnja

88. Države članice trebale bi osigurati učinkovite mehanizme nacionalne koordinacije i komunikacije među svim mjerodavnim vladinim agencijama, tijelima i službama koje su nadležne u području mjera ograničavanja, kao što su ministarstva, financijske obavještajne jedinice, financijski nadzornici, sigurnosne i obavještajne službe, pravosudna tijela, ured javnog tužitelja i, prema potrebi, druga tijela za provedbu zakona.
89. Koordinacija treba omogućiti žurnu dostavu obavještajnih podataka i popratne aktivnosti drugih čimbenika u odnosu na te podatke. Izvidi se trebaju također, gdje je to moguće, usmjeriti na identificirane visokorizične situacije. Takav pristup temeljen na obavještajnim podacima i procjeni rizika mogao bi unaprijediti učinkovitost.
90. Države članice trebale bi također razmjenjivati informacije, između ostalog, s drugim državama članicama, Komisijom, ESVD-om, Europolom, Eurojustom, FATF-om, Odborima za sankcije osnovanim od strane Vijeća Sigurnosti UN-a (uključujući Odbor osnovan u skladu s Uredbom 1267 (1999) koja se odnosi na Al-Qaidu) i, prema potrebi, Odborom za borbu protiv terorizma VSUN-a²⁴.

²⁴ Vidi također stavak 17. Priloga I. Smjernicama (neslužbeni forum za raspravu o pitanjima u vezi s provedbom).

91. Postupci za koordinaciju i razmjenu informacija trebaju biti postavljeni tako da osiguraju nesmetan protok informacija koje bi mogle pružiti temelj za prijedlog o uvrštenju ili uklanjanju s popisa. Takvi se postupci trebaju utvrditi na nacionalnoj razini u sklopu država članica, kao i među državama članicama, i prema potrebi među EU-om, trećim zemljama, UN-om i drugim mjerodavnim međunarodnim organizacijama.

Analiza bankovnih računa

92. Države članice trebale bi osigurati da odgovarajuće agencije ili službe analiziraju financijske transakcije povezane s računima ciljanih osoba ili subjekata. Rezultate tih analiza, koji se tiču financiranja terorizma, trebale bi, koliko je to zakonski moguće, razmijeniti s drugim državama, međunarodnim organizacijama i mjerodavnim tijelima EU-a kao npr. Europolom. Države članice trebaju imati spremne procedure u tu svrhu. U nekim je uredbama izričito navedeno da nadležna tijela po obavijesti financijskih institucija provode analizu sumnjivih transakcija ²⁵.

Interakcija i dijalog s financijskim sektorom o mjerama zamrzavanja

93. Države članice trebaju razviti strukturirani dijalog i suradnju s mjerodavnim privatnim organizacijama u sklopu njihove nadležnosti, kao što su to kreditne i financijske institucije, o provedbi mjera zamrzavanja, kako bi se osigurala učinkovita provedba, optimizirao instrument mjera ograničavanja i pokušati do najveće moguće mjere olakšati administrativno opterećenje tih organizacija.

²⁵ Vidi članak 30. stavak 6. točku (d) Uredbe Vijeća (EU) br. 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 961/2010.

94. Komisija i, prema potrebi ESVD i Vijeće također će nastaviti dijalog na razini EU-a s mjerodavnim financijskim organizacijama, o pitanjima vezanim uz provedbu i pravnim pitanjima. U slučajevima financiranja terorizma, države članice će također pokušati financijskom sektoru osigurati prikladne (i pravovremene) podatke i povratne informacije, uključujući, gdje to moguće, obavještajne prirode, te aktualne informacije o obrascima financiranja terorizma.
95. Države članice trebale bi također razmotriti upotrebu kanala za usmjeravanje i savjetovanje financijskih regulatora, kao i kreditnih i financijskih institucija.

Prosljeđivanje informacija o mjerama zamrzavanja drugim osobama

96. Države članice trebaju obavijestiti organizacije gospodarskih subjekata koji nisu u financijskom sektoru i javnost, o postojanju financijskih mjera ograničavanja, a osobito s ciljem zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih resursa ciljanim osobama ili subjektima, te objasniti načine provedbe tih mjera.

Sredstva za primjenu

97. Komisija treba i dalje osiguravati pristup javnosti (osobito kreditnim i financijskim institucijama) "elektronskom pročišćenom popisu ciljanih financijskih sankcija (e-CTFSL)", kojeg su pokrenuli Komisija i europski kreditni sektor.
98. Komisija treba osigurati ažuriranje popisa.
99. Države članice trebaju, prema potrebi, osigurati pristup javnosti (posebice kreditnim i financijskim institucijama i drugim mjerodavnim gospodarskim čimbenicima) relevantnim informacijama o nacionalnim mjerama, uključujući imenovanja i sudske naloge, npr. u odnosu na tzv. unutarnje teroriste.

Ocjena

100. Ocjena učinkovitosti mjera ograničavanja EU-a je bitna i treba uzeti u obzir povratne informacije npr. država članica, Komisije, ESVD-a, voditelja misija EU-a, tijela nadležnih za carinu, privatnog sektora, UN-a i drugih mjerodavnih institucija.
101. Države članice trebale bi nastojati utvrditi odgovarajuće nacionalne postupke za ocjenu, posebno, učinkovitosti nacionalnih napora u pogledu primjene mjera ograničavanja, uzimajući u obzir, između ostalog, rezultate dijaloga s privatnim sektorom²⁶.
102. Rezultate tih ocjena trebalo bi, prema potrebi, podijeliti s RELEX-om, sastavom za sankcije.

²⁶ U skladu s Preporukom br. 6 i 7. Međunarodnih standarda o suzbijanju pranja novca te financiranja i širenja terorizma.